

Gezondheidsnota Diemen

Verlenging 2018-2019

Voortgangsrapportage

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Thema 1. Gezonde leefstijl.....	5
Thema 2. Genotmiddelengebruik	8
Thema 3. Psychosociale gezondheid.....	10
Thema 4. Gezonde leefomgeving	13
Thema 5. Patiënt- en cliëntondersteuning.....	15
Overzicht financiële middelen.....	18

Inleiding

Positieve gezondheid

Gezondheid manifesteert zich op alle levensdomeinen, daarom zijn ontschotting en het toepassen van een brede blik essentieel. Participatie, preventie en zorg, gedrag en vaardigheden, de fysieke en sociale omgeving zijn belangrijke sporen om te werken aan het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Bij positieve gezondheid gaat het niet alleen over de afwezigheid van ziekte (preventie), maar ook over het vermogen om met ziekte en beperkingen om te gaan op de diverse levensdomeinen. Vanuit het concept 'positieve gezondheid' staan we voor een integrale aanpak van gezondheid want we weten dat een slechte, maar ook goede, gezondheid zich manifesteert op alle levensterreinen.

De uitdaging binnen het sociaal Domein voor de komende jaren ligt in het verder doorontwikkelen van integrale dienstverlening. Eind 2019 en medio 2020 lopen diverse beleidsplannen binnen het Sociaal Domein ten einde. Het gaat om:

- Het beleidsplan Wmo 2016-2019
- De Nota Jeugdbeleid 2017-2020
- Het beleidsplan Schuldhulpverlening 2016-2019
- Het inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019
- Het beleidsplan Participatiewet 2015.

Waar nu sprake is van afzonderlijke beleidsnota's is de ambitie ontwikkeld één integrale beleidsnota met gewenste maatschappelijke effecten te ontwikkelen. Aan deze beleidsnota worden concrete uitvoeringsplannen toegevoegd die gekoppeld zijn aan de gewenste effecten.

Omdat gezondheid zich manifesteert binnen alle bovengenoemde domeinen en vergelijkbare doelen heeft, willen we de Gezondheidsnota ook meenemen in de integrale beleidsnota die zal ingaan vanaf 2020. Om deze reden zal de gezondheidsnota nogmaals verlengd moeten worden tot 2020.

Wet publieke gezondheid

De Wet publieke gezondheid (Wpg) is het wettelijke kader voor de publieke gezondheidszorg. Hierbij heeft de gemeente de verplichting om gezondheid beschermende en gezondheid bevorderende maatregelen te nemen voor de inwoners of specifieke groepen. De wettelijke taken hebben we regionaal belegd binnen de Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg (GR OGZ) Amstelland, waarbij de GGD Amsterdam de activiteiten voor ons uitvoert. Daarnaast wordt er in de wet ook verwezen naar de gemeentelijke plicht om een lokaal gezondheidsnota op te stellen. Belangrijke input voor de lokale gezondheidsnota is de gezondheidsmonitor. Hierin wordt de lokale gezondheidssituatie in kaart gebracht door de GGD. In december 2017 is de gezondheidsmonitor voor de Amstellandgemeenten uitgegeven. Verder moet de gezondheidsnota voldoen aan de landelijke richtlijnen, die worden beschreven in het Nationaal Preventieakkoord. In november 2018 is het Nationaal Preventieakkoord 'Naar een gezonder Nederland' verschenen. De eerder gestelde doelen

en prioriteiten zijn ongewijzigd. Het betreft overgewicht, diabetes, depressie, roken en problematisch alcoholgebruik. De huidige nota van de gemeente Diemen is opgebouwd aan de hand van een vijftal thema's:

1. Gezonde leefstijl;
2. Genotmiddelengebruik;
3. Psychosociale gezondheid;
4. Gezonde leefomgeving;
5. Patiënt- en cliëntondersteuning.

De landelijke richtlijnen zijn verwerkt in de eerste drie thema's. Tenslotte staat in de Wpg vastgesteld dat de gezondheidsnota tegelijkertijd moet worden vastgesteld met het Preventie- en Handhavingsplan alcohol die vanuit de Drank- en Horecawet is voorgeschreven.

Verlenging huidige gezondheidsnota

Met deze nota wordt de gezondheidsnota 2013-2016 verlengd tot en met 2019. In 2016 is de gezondheidsnota al een keer verlengd voor de periode 2016-2017, omdat de gezondheidsmonitor, die een belangrijke basis vormt voor het lokale gezondheidsbeleid, pas in december 2017 is uitgegeven door de GGD Amsterdam.

Vanwege de landelijke trends en ontwikkelingen waarbij positieve gezondheid en een integrale aanpak van gezondheid steeds meer de leidraad worden en onze lokale ambitie om een integraal beleidsnota te ontwikkelen, wordt de gezondheidsnota nogmaals verlengd voor de jaren 2018-2019. Teneinde het gezondheidsbeleid integraal onderdeel te laten zijn van de nieuwe beleidsnota in het sociaal domein.

Wettelijke verplichting

De "Gezondheidsnota Diemen verlenging 2018-2019" zal tegelijk worden vastgesteld met het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2019- 2022. Bij het vaststellen van de Integrale beleidsnota, zal er een verlenging komen van het Preventie- en handhavingsplan alcohol, zodat de cycli weer gelijk lopen.

Tot slot heeft de vernieuwde landelijke gezondheidsnota dezelfde prioriteiten als in de voorgaande jaren, en sluit het huidige lokale beleid hier ook in het komende jaar nog goed op aan. In de voorliggende notitie is de meest recente gezondheidsmonitor verwerkt en wordt er een beknopte update gegeven van de doelstellingen en acties uit de Gezondheidsnota Diemen verlenging 2016-2017.

Thema 1. Gezonde leefstijl

Gezondheid hangt samen met gedrag en leefstijl. Mensen met een gezonde leefstijl leven langer, doen minder beroep op zorg en voelen zich gezonder. Het thema 'gezonde leefstijl' in de gezondheidsnota gaat in op overgewicht, bewegen, eten en chronische aandoeningen. Uit de meest recente gezondheidsmonitor blijkt dat; vier op de tien van de volwassenen in Diemen minimaal één chronische aandoening heeft, zes procent van de inwoners diabetes heeft, 66% van de inwoners aan de beweegnorm voldoet en 46% van de inwoners te zwaar is. Dit is vergelijkbaar met de rest van de regio en Nederland.

De gemeente kan randvoorwaarden creëren voor een goede leefstijl. Aan de doelstelling zijn vier inspanningen gekoppeld. Dit hoofdstuk geeft een korte update.

Doelstelling	Het verzorgen van een aanbod van cursussen en voorzieningen met als algemeen doel een gezondere leefstijl en met in het bijzonder aandacht voor bewegen en voeding.

---

1. Stimuleren deelname bewegingsactiviteiten

De gemeente en de sportsector werken samen met allerlei lokale partners om bewegen en sporten te stimuleren.

- Buurtsportcoaches worden ingezet om de groep kwetsbare ouderen die op eigen kracht niet tot sporten en bewegen komen. Er wordt geïnvesteerd om het netwerk rond senioren, sport, bewegen en zorg te versterken.

Stichting Welzijn Diemen (SWD) is bezig met het opstarten van een nieuwe beweeginterventie voor ouderen. In de sportnota zijn ouderen opgenomen als belangrijke doelgroep. In het verleden vormden senioren een kleine doelgroep van sportverenigingen. Het verenigingsaanbod en lidmaatschapsvormen moeten passen bij deze specifieke doelgroep. Hierbij kan worden gedacht aan sportactiviteiten overdag met een geringere fysieke inspanning, waarbij het sociale aspect een prominente plek inneemt. Om het sportaanbod bij sportverenigingen voor senioren te vergroten, is er een convenant afgesloten. Verder wordt het aanbod versterkt door o.a. subsidie aan "Meer Bewegen voor Ouderen", waarbij fitness wordt aangeboden voor 55plussers.

- Daarnaast wordt ook samenwerking gezocht met buurtsportcoaches, sportverenigingen en sportaanbieders om een gevarieerd naschools sport- en spelaanbod te realiseren voor de jeugd. De gemeente stimuleert verenigingen om actief aan de slag te gaan met het verbreden van hun aanbod. Met een aantal sportverenigingen (tafeltennis, tennis, handbal, honkbal) is een naschools project gestart. Dit heeft ook al geleid tot nieuwe leden voor de sportclubs. Via de jeugdsportpas kunnen kinderen daarnaast gratis een aantal trainingen bij een sportclub

volgen om zo vrijblijvend kennis te maken met deze sport en vereniging. Verder worden toernooitjes in de wijken georganiseerd.

- Voor kinderen (4 t/m 17 jaar) met ouders in de bijstand is er een participatieregeling. Deze regeling wordt voornamelijk gebruikt voor contributie van sport en cultuur, waarbij er een maximumbedrag per jaar aan kosten wordt vergoed. In 2017 is de regeling het meeste ingezet voor zwemles, kamp/schoolreisje, voetbal, sportkleding en een fiets. Vanaf 2017 kunnen ook de kinderen met ouders met een inkomen tot 140% van de bijstandsnorm een vergoeding krijgen voor contributie/sport of cultuur vanuit het Jeugdsport en Cultuurfonds. De gemeente blijft deze regelingen onder de aandacht brengen bij medewerkers van Madi (schuldhelpverlening), de Ouder Kind Coaches (OK Coaches) en de buurtsportcoaches omdat zij een belangrijke signalerende rol hebben bij de kinderen met ouders met een inkomen tot 140% van de bijstandsnorm.

2. Continueren cursussen ‘gezond kopen, gezond koken’¹

De cursus ‘Gezond kopen, gezond koken’ is de afgelopen jaren aangeboden aan diverse (doel)groepen. In 2017 is gebleken dat het niet mogelijk was om een klas structureel te vullen, waardoor er slechts één cursus aangeboden werd. Het is belangrijk om zo snel mogelijk in te kunnen spelen op iemands intentie. In 2019 gaan we inventariseren of er mogelijkheden zijn dat we kunnen aansluiten bij soortgelijke cursussen in de directe omgeving (Amsterdam) met een frequenter aanbod. De cursus kan dan gericht gepromoot en ingebed worden.

3. Continueren cursussen ‘diabetes voorkómen’

De oorspronkelijke cursus ‘diabetes voorkomen’ richtte zich voornamelijk op (allochtone) moeders. Na een aantal jaren onvoldoende aanmeldingen is er gekeken naar een andere vorm. In maart 2017 is er een kerngroep tegen overgewicht bij kinderen (KOK) gevormd. Deze kerngroep bestaat uit de intensief kinderwerker (SWD), jeugdarts (GGD), diëtiste en kinderfysiotherapeute. Het doel is om over- / ondergewicht bij gezinnen zo snel mogelijk te signaleren en effectief tegen te gaan. Er is een beweegprogramma opgezet voor moeders van kinderen met overgewicht: “Moeders in Beweging”. Twee wekelijks komt een groep moeders sporten in het Huis van de Buurt en maken zij op een laagdrempelige manier kennis met een gezonde leefstijl (gezond eten en structureel bewegen). Dit beweegprogramma wordt in 2019 geëvalueerd.

4. Stimuleren gezond gewicht

Via scholen en de jeugdgezondheidszorg (GGD) stimuleren we gezond gewicht. De jeugdgezondheidszorg is alert op overgewicht bij kinderen, adviseert ouders over voeding en verwijst waar nodig door. In 2016 is gestart met de aanpak Kinderen op gezond gewicht. Er hebben

---

¹ De cursus is ontwikkeld door de GGD Amsterdam in samenwerking met de afdeling diëtetiek van Cordaan Thuiszorg.

rondetafelgesprekken plaatsgevonden en er zijn diverse werkgroepen gestart, rondom voeding en beweging. Alle scholen, peuterspeelzalen, kinderopvang en buitenschoolse opvang in Diemen hebben een richtlijn over gezonde voeding vastgesteld. Daarnaast is het aantal gymnastiekuren op basisscholen verdubbeld. Verder wordt er vanaf 2018 gestart met een extra weegmoment van alle kinderen in groep 4. Als de meting daar aanleiding toe geeft worden de ouders en het kind uitgenodigd voor een gesprek met de GGD. Naar aanleiding van dit gesprek doet de GGD een passend aanbod.

Daarnaast wordt onder meer gewerkt aan de Gezonde Sportkantine. In samenwerking met de buurtsportcoach wordt een meerjarig plan opgezet om met meerdere verenigingen toe te werken naar een Gezonde Sportkantine. Sportverenigingen dienen zelf de Gezonde Sportkantine te realiseren. De gemeente ondersteunt o.a. door de inzet van de buurtsportcoaches. Dit wordt in 2019 gecontinueerd.

Thema 2. Genotmiddelengebruik

Het gebruik van genotmiddelen (roken, alcohol en drugs) is een belangrijke oorzaak van ziekte en sterfte. Het gebruik valt onder de noemer leefstijl, maar vanwege de grote maatschappelijke impact is er in de gezondheidsnota een apart hoofdstuk aan gewijd. Uit de meest recente gezondheidsmonitor blijkt dat er in Diemen ten opzichte van enkele jaren geleden minder overmatig alcohol wordt gebruikt door vrouwen en hoog opgeleiden, maar laag opgeleide mannen drinken wel vaker overmatig en vormen daarmee een grote risicogroep. Verder is er een grote groep studenten woonachtig in Diemen, waar ook verschillende problemen werden gesignaleerd. Aan de doelstelling is een vijftal inspanningen gekoppeld. Dit hoofdstuk geeft een korte update.

Doelstelling	Het terugbrengen van overmatig middelengebruik door een integrale aanpak door middel van cursussen, vroegsignalering en handhaving.

---

1. Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik

De aanpak vroegsignalering alcoholmisbruik is belegd bij Arkin. De afgelopen jaren is ingezet op training van hulpverleners en informatievoorziening aan potentiële cliënten en hun omgeving/mantelzorgers. Daarnaast op het verzorgen van informatie, advies en ondersteuning aan verwijzers, gericht op verdere hulpverlening voor mensen met verslavingsproblematiek. De verslavingsconsulent is aanwezig in de huisartsenpraktijken in Diemen Noord en Zuid. Jaarlijks worden meerdere algemene casuïstiekbesprekingen gevoerd in het Brede Hoed team, waarbij Arkin aansluit (consultatie en adviesfunctie).

Naar aanleiding van de laatste gezondheidsmonitor kiezen we ervoor om in 2019 specifieke aandacht te besteden aan risico groepen, zoals laagopgeleide mannen, ouderen en studenten. Hiervoor worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Het verzorgen van informatie, advies en ondersteuning aan verwijzers en/of intermediairs teneinde verdere hulpverlening voor mensen met verslavingsproblematiek mogelijk te maken.
- Advies en consultatie in het kader van samenwerking met lokale partijen (zoals, Cordaan, gezondheidscentra, Madi, informele zorg, directie van studentencampus en bewonerscommissie) op aanvraag.
- Organiseren van algemene voorlichting over middelengebruik, voorlichtingen voor studenten woonachtig op de campus in Diemen Zuid en de Rode Kruislaan, in samenspraak met de POH ggz van de verschillende gezondheidscentra.
- Ontwikkelen van voorlichtingen in het Engels voor internationale studenten woonachtig in de studentencampus in Diemen.
- Toe leiden van potentiële cliënten naar passende zorg (POH/Huisarts, verslavingszorg, etc.)

2. Continueren voorlichting alcoholgebruik

De leeftijd waarop gestart wordt met het drinken van alcohol stijgt (landelijk beeld). De GGD heeft geconstateerd dat het starten met voorlichting op de basisschool te vroeg is. Sinds 2015 wordt daarom geen voorlichting meer gegeven over alcohol op basisscholen. Op het voortgezet onderwijs vindt wel voorlichting plaats door de GGD. Het jongerenwerk voor de oudere doelgroep is voornamelijk gericht op activering en participatie en minder op voorlichting. Wel komt het onderwerp ter sprake in de puberkring (voor pubers) en de pubercursus (voor ouders).

In het Preventie- en handavingsplan alcohol 2019-2022 is opgenomen dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft als het gaat om alcoholverstreking. Uitgangspunt hierbij is een alcoholmatigingsbeleid met het stimuleren van alternatieven voor alcohol.

3. Handhaving leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop

In de Drank- en horecaverordening Diemen zijn bepalingen voor de paracommerciële instellingen vastgesteld, waarover partners uitgebreid zijn geïnformeerd. Daarnaast is er een preventie- en handavingsplan, op basis waarvan controles plaatsvinden.

4. Voorlichting en handhaving sportverenigingen

In samenspraak met de acht sportverenigingen met een eigen accommodatie zijn duidelijke afspraken gemaakt over alcoholgebruik (en roken), dit staat beschreven in het Preventie- en handavingsplan alcohol 2019-2022.

5. Preventie drugsmisbruik jongeren

Preventie drugsmisbruik onder jongeren komt ter sprake in de puberkring (voor pubers) en de pubercursus (voor ouders).

Thema 3. Psychosociale gezondheid

Uit de gezondheidsmonitor blijkt dat het aantal inwoners met matige of ernstige psychische klachten in Diemen in 2016 hoger is dan in 2010 (43% versus 37%). Verder blijkt dat tien procent van de inwoners in Diemen zich ernstig eenzaam voelt en nog eens 36% voelt zich matig eenzaam. Dit is vergelijkbaar met de rest van de regio en als gemiddeld in Nederland.

Het vroeg signaleren en preventief behandelen van psychische klachten voorkomt nieuwe gevallen van psychische problematiek en vermindert het aantal mensen met chronische problematiek. De gemeente investeert in samenwerking met de eerstelijnszorg op het gebied van depressiepreventie en welzijn. In de gezondheidsnota zet de gemeente in op preventie. Aan de doelstelling is een zestal inspanningen gekoppeld. Dit hoofdstuk geeft een korte update.

Doelstelling	Het verzorgen van de randvoorwaarden in de preventie van psychosociale klachten, zoals stress, depressie en eenzaamheid.

---

1. Continueren activiteiten gericht op sociaal contact (in de wijk)

In wijkaccommodatie 't Kruidvat is in 2015 het Huis van de Buurt geopend. De missie van het Huis van de Buurt is het ontwikkelen, realiseren en onderhouden van een veilige infrastructuur op buurniveau. Het is er nadrukkelijk voor iedereen, ongeacht of iemand wel of geen beperking heeft. Het Noorderlicht is een voorziening in Diemen-Noord, gericht op kwetsbare senioren. Daarnaast zijn er ambities voor nog een "Huis van de Buurt". Er zal in 2019 een behoefteonderzoek gestart worden waarin de behoeften aan een Huis van de Buurt en de type activiteiten geïnventariseerd zal worden.

Zoals beschreven bij thema 1 (gezonde leefstijl) hebben de beweegactiviteiten vanuit de buurtsportcoaches ook een sociale component.

Diemen voor Elkaar is een online marktplaats voor vrijwilligerswerk (vraag en aanbod) en organiseert één keer per maand een activiteit voor senioren. Daarnaast zijn er maatjesprojecten voor diverse doelgroepen, zoals inwoners met een psychiatrische achtergrond (Amsterdamse Vriendendiensten), een klussendienst voor en door mensen met psychische klachten (Homeservice) en klanten van de Voedselbank (VONK). Verder subsidieert de gemeente onder meer het Alzheimercafé (lotgenotencontact voor dementerenden en hun mantelzorgers), de Zonnebloem en de PCOB.

2. Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid

De gemeente werkt in de aanpak tegen eenzaamheid samen met de SWD. Om hier meer vorm aan te geven wordt er een werkgroep Eenzaamheid opgezet onder leiding van de SWD om gezamenlijke acties te ontwikkelen tegen eenzaamheid.

Op basis van bijeenkomsten met lokale partners is Welzijn op Recept (WoR) ontwikkeld. Het doel van WoR is het welbevinden van burgers met psychosociale problemen te vergroten door deelname aan welzijn interventies. Het aantal doorverwijzingen naar WoR kent een stijgende lijn. Het merendeel stroomt door naar ontmoetings- en/of beweegactiviteiten. Professionals weten de welzijnscoach steeds beter te vinden. De ambitie is om dit nog verder te versterken.

Ook andere activiteiten die de gemeente ondersteunt dragen bij aan sociale verbondenheid en het verminderen van eenzaamheid, zoals ouderenbonden, maaltijden (Potje in de Schakel), informatieve huisbezoeken voor inwoners vanaf 70 jaar waarbij geïnformeerd wordt over activiteiten in Diemen.

3. Continueren cursussen stress en depressie voorkomen

De gemeente heeft een rechtstreekse relatie met Punt P (onderdeel van Arkin). Punt P heeft de afgelopen jaren diverse cursussen georganiseerd gericht op preventie van angst, stress en depressie. Mensen met een (verhoogd) risico of beginnende klachten leren wat zij zelf kunnen doen om (ernstige) psychische problemen te voorkomen, zoals vaardigheden om de stemming te verbeteren, assertieve vaardigheden en positief denken. Afhankelijk van de lokale behoefte zijn diverse cursussen aangeboden (assertiviteit, omgaan met stress, liever bewegen dan moe, somberheid; wat kun je er zelf aan doen?). Daarnaast zetten medewerkers zich in voor consultatie en advies voor professionals en vrijwilligers en geven voorlichting en informatie. Waar nodig wordt ook toegeleid naar praktijkondersteuners (POH) GGZ bij de huisartsen.

4. Blijvende aandacht voor suïcidepreventie

De GGD traint huisartsen, thuiszorg, medewerkers binnen het sociaal domein, schuldhulpverleners, politie, maatschappelijk werk en onderwijzend personeel op vroegsignalering van potentiële suïcideplegers.

Verder is er voor het jaar 2018/2019 een subsidie ontvangen van ZonMw waarmee in 2019 vrijwilligers in Diemen een cursus aangeboden krijgen voor: "Eerste hulp bij psychische problemen". Hiermee leren ze signalen en symptomen van psychische problemen herkennen, weten ze wat ze moeten doen als iemand in een crisis verkeert en kunnen ze mensen naar de juiste hulp verwijzen.

5. Stimuleren preventieprogramma's voor kinderen

De gemeente investeert in preventief jeugdbeleid (kinderen, jongeren, ouders). Er is een breed laagdrempelig aanbod van opvoed- en opgroeiondersteuning. Verschillende aanbieders geven bijvoorbeeld trainingen op het gebied van weerbaarheid en sociaal emotioneel welbevinden. Onder meer de OK coaches 0-4 jaar en 4-12 jaar leiden actief toe naar dit aanbod.

6. Verbeteren bekendheid Steunpunt Mantelzorg

Afgelopen jaren zijn diverse activiteiten ondernomen om bekendheid van het Steunpunt Mantelzorg te verbeteren. De mantelzorgconsulent van Markant is wekelijks aanwezig in de Brede Hoed voor een spreekuur en daarnaast telefonisch bereikbaar. De mantelzorgconsulent organiseert de cursus 'Zorg de Baas'. Verder wordt er jaarlijks de dag van de mantelzorg georganiseerd en wordt er een mantelzorgcompliment verstrekt. Via lokale media wordt bekendheid gegeven aan het Steunpunt Mantelzorg.

In 2018 heeft er een behoefteonderzoek plaatsgevonden onder de mantelzorgers. Naar aanleiding van dit onderzoek hebben we voor 2019 de intentie om het spreekuur van de mantelzorgconsulent uit te bereiden. Dit is mogelijk binnen de beschikbare middelen van mantelzorg. Daarnaast moet er meer bekendheid worden gegeven aan en toe geleid worden naar respijtzorg.

Het moet voor mantelzorgers en professionals duidelijk zijn welke vormen respijtzorg er zijn en hoe ze dit aan kunnen vragen. De verschillende vormen van respijtzorg zijn:

- Lichtere vormen van respijtzorg zijn er in de vorm van vrijwilligers via Markant, de vrijwilligers vacaturebank of de website "Diemenvoorelkaar.nl". Deze zouden ook nog verder kunnen worden uitgebreid via Het Huis van de Buurt.
- Een intensievere vorm is als de zorg van de mantelzorger tijdelijk wordt overgenomen doordat de cliënt gaat logeren bij een instelling of logeerhuis. Het karakter van het logeeraf adres is veilig en huiselijk en er wordt alleen begeleiding geboden. Logeeropvang draagt ertoe bij dat de mantelzorger zijn mantelzorgtaken kan volhouden. Dit gaat middels een maatwerkvoorziening Kortdurend Verblijf vanuit de Wmo
- Wanneer een cliënt die gaat logeren ook persoonlijke verzorging nodig heeft, dient respijtzorg via de zorgverzekeraar georganiseerd te worden.

Thema 4. Gezonde leefomgeving

Een plezierige en gezonde leefomgeving heeft een positief effect op de gezondheid. Het bevorderen van een aangename woonomgeving die uitnodigt tot bewegen is daarom een belangrijke verantwoordelijkheid van gemeenten. De ligging van Diemen heeft effect op geluidshinder en luchtkwaliteit. Aan de gezonde leefomgeving zijn in de gezondheidsnota onderstaande doelstelling en inspanningen gekoppeld. Dit hoofdstuk geeft een korte update.

Doelstelling	Het verbeteren van de leefomgeving door gerichte acties op het gebied van geluidshinder, luchtkwaliteit en beweging.

---

1. Aandacht besteden aan geluidshinder

De GGD adviseert op het gebied van milieu en gezondheid. Er wordt advies opgevraagd bij projecten zoals actieplannen luchtkwaliteit en geluid, een richtlijn gevoelige bestemming, projecten rond specifieke bouwplannen enz. Daarnaast zijn de activiteiten met betrekking tot geluidshinder opgenomen in de Milieunotitie 2016-2019 en het actieplan omgevingslawaai 2018-2022.

2. Terugbrengen brommeroverlast

Voor de stand van zaken met betrekking tot de aanpak brommeroverlast (zoals het promoten van elektrische brommers en scooters en controles door politie) wordt verwezen naar de milieunotitie 2016-2019.

3. Continueren acties verbetering luchtkwaliteit

De GGD biedt beleidsadvies betreffende luchtkwaliteit en gezondheid, voornamelijk wat betreft nieuw te bouwen huisvesting voor gevoelige groepen (ouderen, zieken, kinderen) dicht bij drukke wegen. Voor de verdere stand van zaken met betrekking tot luchtkwaliteit wordt verwezen naar de milieunotitie 2016-2019.

4. Bevorderen van een beweegvriendelijke omgeving

Op basis van het Groenplan en Kwaliteitsplan openbare ruimte is er ingezet op “rondjes” rond de wijken waar kan worden gewandeld en hardgelopen. Ook zijn er bij het Cruyff Court in Diemen Noord calisthenicstoestellen geplaatst om bewegen en sporten onder bewoners te stimuleren. Op verzoek van bewoners zijn er ook pannakooien voor het spelen van voetbal geplaatst op kleinere speelplekken. Wat betreft ontmoeten in de openbare ruimte zijn er op verzoek van inwoners barbecueplaatsen aangelegd, picknickbanken geplaatst en andere zitgelegenheden gecreëerd in de openbare ruimte. Door als gemeente in te zetten op ontmoeting kan het gemeenschapsgevoel en de sociale cohesie in een buurt worden versterkt.

Er zal komende periode specifieke aandacht zijn voor jongeren die willen bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte, maar ook voor ouderen die bijvoorbeeld te maken hebben met een benodigde mate van toegankelijkheid van de buitenruimte aangaande ontmoetingsplekken. Bij herinrichting van een speelplek wordt niet alleen de focus gelegd op spelen, maar ook gekeken naar beweeg- en sportmogelijkheden. Verder zal er specifiek aandacht zijn voor diversiteit in aanbod die aanleiding geven tot spelen, bewegen en ontmoeten om zo een bredere en diverse groep aan te spreken.

Verder wordt gekeken of er plekken getransformeerd kunnen worden van plek met een verplaatsfunctie (daar waar je langs loopt) tot een plek met een hoge mate van verblijfsfunctie, waar gebruikers elkaar kunnen ontmoeten. Ontmoeting in de buitenruimte kan de leefbaarheid van een wijk verhogen. Maatregelen die de toegankelijkheid vergroten zijn rookvrije (speel) plekken, rolstoeltoegankelijke (speel)plekken en faciliteiten voor ouderen zoals openbare toiletten. De genoemde activiteiten zijn onderdeel van projecten uit het Plan Openbare Ruimte.

Thema 5. Patiënt- en cliëntondersteuning

Patiënt- en cliëntondersteuning is geen landelijk speerpunt, maar is opgenomen omdat er lokale kansen tot verbetering lagen. De decentralisaties hebben de gemeente de kans gegeven op lokaal niveau nieuwe structuren neer te zetten. Vanuit de invalshoek gezondheid is een doelstelling geformuleerd waaraan zes inspanningen zijn gekoppeld. Dit hoofdstuk geeft een korte update.

Doelstelling	Een betere verbinding tussen het zorgsysteem en het welzijnssysteem.

---

1. Investeren in samenwerking met eerstelijnszorgverleners en de zorgverzekeraar

Problemen van inwoners houden zich niet aan indelingen in domeinen of lijnen. Met onze partners maken we een beweging naar meer zelfredzaamheid van inwoners en leggen we verbindingen tussen preventie en zelfregie, ondersteuning en genezing. Een goede samenwerking met de eerstelijnszorgverleners en de zorgverzekeraar is belangrijk. Er wordt naar gestreefd om jaarlijks een overleg te hebben met de zorgverzekeraar Achmea om de meest recente ontwikkelingen met elkaar te bespreken.

Daarnaast is er de afgelopen jaren geïnvesteerd in de samenwerking met huisartsen. Met de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 hebben huisartsen een belangrijke ingang (als verwijzer) naar diverse vormen van jeugdhulp. Om dit goed met elkaar af te stemmen hebben de huisartsen en de gemeente regelmatig overleg over de verwijzingen van de jeugdzorg en ook overige ontwikkelingen in de jeugdzorg worden hierbij besproken. We hebben de ambitie om daarnaast ook jaarlijks overleg te hebben met de huisartsen waarbij er ook andere onderwerpen, naast de jeugdzorg, worden besproken.

Verder wordt er met de Praktijkondersteuners (POH) GGZ ingezet op preventie door met jeugdigen, gesprekken te voeren alvorens al dan niet door te verwijzen naar de basis-GGZ. Daarnaast hebben POH'ers een rol als intermediair tussen huisarts en het Brede Hoed Team.

2. Waarborgen van samenwerking tussen cliëntondersteuners

Onafhankelijke cliëntondersteuning is een algemene voorziening waar alle inwoners kosteloos gebruik van kunnen maken voor vragen over ondersteuning, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk of bijvoorbeeld inkomen. Cliëntondersteuning bestaat uit informatie, advies en kortdurende ondersteuning op alle leefgebieden en richt zich op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie. Organisaties die in Diemen cliëntondersteuning bieden zijn; Stichting MEE, Markant (mantelzorgconsulent), MaDi (maatschappelijk werker, ouderenadviseur en sociaal raadsman), BlijfGroep (steunpunt huiselijke geweld), Cordaan (casemanager dementie), Slachtofferhulp en de OK coaches. De lijnen zijn kort en ze weten elkaar, en andere partijen in het (zorg)netwerk, goed te vinden. Er zal geïnvesteerd blijven worden om kennis te delen en de samenwerking verder te verbeteren.

Daarnaast is er het Brede Hoed Team (BHT) dat is samengesteld uit verschillende organisaties. Het BHT heeft onder andere de volgende expertises in huis: maatschappelijk werk, jeugdhulp, ondersteuning van mensen met een beperking, ondersteuning aan (kinderen van) van mensen met psychiatrische problematiek, geestelijke gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg, veiligheid kinderen en drang. Mocht er een overleg over een bepaald huishouden plaatsvinden door de hulp- en zorgverleners rondom dat huishouden, dan is overeengekomen dat de huisarts van de client kan aansluiten. Het BHT begeleidt huishoudens in Diemen die extra ondersteuning nodig hebben, omdat ze kampen met meervoudige problematiek en zelf (tijdelijk) niet in staat zijn daar de regie over te voeren. Het team heeft tevens een consulterende functie voor andere partijen in het (zorg) netwerk. Daarnaast is er casuïstiek overleg, waarbij diverse partijen kunnen aansluiten en wordt actief kennis uitgewisseld.

3. Verbeteren ketenzorg kwetsbare ouderen

Twee keer per jaar is er een ouderenoverleg. In dit overleg zijn o.a. de PCOB (ouderenbond), MaDi (ouderenadviseur), SWD (preventieve huisbezoeken, Diemen voor Elkaar en de Buurthulpdienst), een Wmo consulent en de gemeente vertegenwoordigd. Het doel is door een meer integrale benadering van problemen (lichamelijk, psychisch, sociaal) de mate van kwetsbaarheid en behoefte aan ondersteuning beter te signaleren, zodat eerder en beter geholpen kan worden.

4. Met aanbieders onderzoeken wat mogelijkheden zijn om informatie te halen en brengen

Er is een sociale kaart van Diemen ontwikkeld. Dit is een digitale voorziening voor professionals en inwoners waarmee ze op eenvoudige wijze kunnen nagaan door wie welke voorzieningen of ondersteuning wordt aangeboden op het gebied van wonen, zorg en welzijn in Diemen en omgeving. Er wordt aan gewerkt de sociale kaart verder te verbeteren en completeren.

5. SWD betrekken bij de Brede Hoed ontwikkeling en de drie transities

Een van de speerpunten van de transformatie is de ombuiging van maatwerk- naar algemene voorzieningen. In aanloop naar de decentralisatie in 2015 is in Diemen een werkgroep begeleiding opgericht om een aantal opgaven gezamenlijk op te pakken met verschillende zorg- en welzijnsorganisaties in Diemen. Hieruit is de stuurgroep Transformatie ontstaan en verschillende werkgroepen zullen in 2019 worden gevormd; zoals de werkgroepen; “Eenzaamheid”, “Dementie vriendelijke gemeente”, “Algemene voorzieningen” en een “Tweede Huis van de Buurt”. De SWD heeft daarin een belangrijke rol.

De werkgroepen hebben als opdracht meegekregen om een plan van aanpak te maken voor hun onderwerp, waarin weergegeven wordt wat de werkgroep gaat doen, met welk doel, welke middelen en welk resultaat. De voorzitters koppelen terug aan de stuurgroep wat de stand van zaken is. In 2018 is de werkgroep “Dementie vriendelijke gemeente” al gestart. De andere werkgroepen zullen in 2019 gaan starten.

6. Verbeteren bekendheid Wmo-loket

Er is veel bekendheid gegeven aan de Brede Hoed. Via allerlei middelen (folders, advertenties, interviews, website etc.) zijn bewoners en andere betrokkenen geïnformeerd. Inmiddels is de Brede Hoed een bekende plek in Diemen voor zowel inwoners als professionals. Informatie en contactgegevens worden via diverse communicatiekanalen gedeeld.

Overzicht financiële middelen

GGD-middelen

De begroting van de GR OGZ Amstelland voor de activiteiten van de GGD Amsterdam wordt jaarlijks vastgesteld. In april 2018 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de gemeentelijke bijdrage aan de GGD voor 2019 van € 1.033.339,-.

De GR OGZ Amstelland is er primair voor de uitvoering van de wettelijke taken. De volgende basisproducten vallen hier onder;

- Gezondheidsbevordering, epidemiologie en beleidsadvisering
- Milieu en Gezondheid
- Infectieziektebeschrijving, soa-aids- en tuberculose bestrijding
- Inspectie Kinderopvang
- Legionella preventie
- Jeugdgezondheidszorg
- Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
- Beschikbaarheid Lijkschouwing

OGGZ-middelen

Daarnaast doet de gemeente Diemen al enkele jaren een beroep op de OGGZ- (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) middelen die aan de regiogemeenten beschikbaar worden gesteld aan de gemeente Amsterdam. Deze middelen worden ingezet voor depressie- en alcoholpreventie (Arkin/Jellinek) en maatjesprojecten (Regenboog Groep). Het totale budget bedraagt € 54.750. Deze middelen worden ook voor 2019 weer aangevraagd bij de gemeente Amsterdam.

Ten slotte

Gezondheidsbeleid heeft raakvlakken met veel andere beleidsterreinen. Een groot deel van de activiteiten wordt bekostigd vanuit de GGD- of OGGZ-budgetten, maar bijvoorbeeld ook vanuit budgetten voor jeugd, Wmo, onderwijs, sport en ruimtelijke ordening.